

(המשך מעמוד 25)

רהם מלמד, הח"כ הדתי היוני, העוסק בייבטים הכלכליים של הביטחון. במדינה, ושמטרתו היא להעביר מיליארדים רבים מקופת המדינה לידי התעשייה האווירית, כדי לייצר מטוס-קרב ישראלי מקורי. רי שייקרא בשם אויה. לפני דור הפנה הנשיא דויט ("אייק") איזנהואר את תשור מתלב הצביר לקיומה של תופעה שזכ תה בשם, התשלובת הצבאית-התעשייתית". אייק היה מצביא עבור תהילה. מספק כוחות בעלות-הברית בשלב המכריע של המלחמה בהיטלר, כאיש-מיקצוע. לא היה לו אותו יחס של התבטלות לפני גנרלים, האופייני לעסקנים פוליטיים רבים. בהגיעו לשילטון העליון בארצות-הברית, נדהם להיווכח כי נוצרה ברית-אינטרסים בין ה-קצונה הבכירה ובין אילי התעשייה. לברית זו היו כמה וכמה היבטים:

- לאילי-התעשייה ולגנרלים היה אינר טרס משותף בהגדלה בלתי-פוסקת של תקציביה-הביטחון. הגנרלים סיפקו את הנימוקים להגדלת התקציבים ולהכנסת מערכות-נשק חדשות ויקרות יותר, ואילו אי-ליהתעשייה תמכו בהגדלת הכוחות המזוינים גים ובהגדלת השפעתם של האלופים.
- שני הצדדים היו, כמובן, מעוניינים במילחמות — אלה כדי לעשות קאריירה, אלה כדי ליצור ביקוש חדש לנשק, לשם כך פעלו במשותף להשפעה על דעת-הקהל ואריגנו מערכות של שטיפת-מוח, עליידי שיחוד פוליטיקאים ועיתונאים, היתערבות האמריקאית הרת-האסון בוויאט-נאם, למשל, הושפעה במידה רבה מגורם זה.

- אנשי שני הצדדים נמצאו נהנים אישית, אילי-התעשייה וזכו בתפקידים האזרחיים במערכת-הביטחון, החל בתפקיד שרי-הביטחון, ואילו הגנרלים האדמירלים, שפרשו מן השורות, וזכו מייד בתפקידים בכירים במסגרת המנהלים של החברות התעשייתיות האדירות, עם משכורות-ענק, גנרלים אלה דאגו כי חבריהם לובשי-המדים ירכשו את התוצרת של מיפעליהם, אף שהתופעה נחשפה באמריקה בהתבה, ונכתבו עליה ספרים ומחקרים רובם, היא לא חוסלה. להיפך, כיום שולטת היתשלובת הצבאית-התעשייתית בארצות-הברית ובארצות רבות אחרות, יותר מאשר אי-פעם.

עם ישראל ישלם. השבוע נתגלה להפתעת רבים, כי אותה תופעה עצמה, ובאותה צורה עצמה, קיימת גם בישראל. בראש ועדת-החקירה-הביטחון של הכנסת עומד ח"כ משה ארנס, לשעבר מגדולי התעשייה האווירית, ואילו ועדת-המישנה שלה הפכה את עצמה, בגלוי, לסוכנות של התעשייה האווירית, אחת החברות הכלכליות הגדולות ביותר במדינה. היא המריצה על ייצור מטוס מקומי יקר, אף כי מטוסים קודמים של המיפעל נכשלו מברחינה מיסחרית, והתחזית, שעליהן הם התיבסו, נתברו. במקום נימוקים כלכליים או צבאיים סבירים, הובאו נימוקים מופשטים, לאומיים ואידאולוגיים, להצדקת הייצור. הוועדה לא הסתירה את האינטרסים שאותם היא מייצגת. כך גילתה, בין השאר, שהיא "קיימה פגישות עם נציגות הנהלת התאחדות התעשיינים" שהסבירה לה כי פיתוח המטוס דרוש לשם עידוד התעשייה המקומית.

רק בדבר אחד שונה עדיין ישראל מארצות אחרות. מבין השורות של הדיווח נסתר כי לפחות חלק מקציני היל-האוויר מתנגדים בהחלט לייצור המקומי, אם הייבצע על-ידי-השבון תקציבי-הביטחון. הם מעדיפים לקנות את המטוסים הזולים יותר של ארצות-הברית. אולם גם הם תומכים בהוצאת חצי מיליארד דולאר לפיתוח המטוס. כסכום התחלתי, ולהוצאת מיליארדים נוספים על רכישת המטוסים עצמם, אם ייעשה הדבר על-ידי-השבון תקציבי-הביטחון. אולם הם מיישרים את חזוניהם, כגון בריאות, סעד או חינוך.

התעשייה האווירית עצמה היא כה בטוחה בניצחונה, בעזרת העיתונות, הגנרלים והפוליטיקאים, עד שכבר הוציאה 200 מיליון לירות על הכנת הפרוייקט. אין לה ספק שעם ישראל ישלם.

הפסק שאלו מאחד ממחוללי המהפכה הצרפתית, הרון אונורה דה-מיראב, ש אמר כי "בארצות אחרות למדינה יש צבא, בפרוסיה, לצבא יש מדינה".

תדרות העובדים הלאומית היה קופת-החור לים הלאומית. זו הוקמה במטרה לשרת את הריוויזיוניסטים ואנשי אצ"ל שלא רצו להצטרף לקופת-החולים של ההסתדרות הכללית, שהרי אי-אפשר היה להצטרף לקופה מבלי להיות חבר בהסתדרות, וזו היתה, כידוע, מחוץ לתחום לאנשי ז'בוטינסקי.

השליטה

על הקופה

ליבתו של שוסטק במשך שנים בקופת החולים הלאומית התבטאה גם בשליטה על מערכת כספית נרחבת, אשר בתקופות מסוימות בחייה של תנועת החרות היתה קופתה המרכזית. כאשר פרש שוסטק מהחרות בשנת 1966, והקים עם תמיר את המרכז החופשי, הוא לקח עימו אל הגוף החדש את הממלכה הרפורמית הכמעט-פרטית שלו, ומאוחר יותר, כאשר התפלג מתמיר, שוב לקח עימו את קופת-החולים ואת רשימות חבריה למרכז העצמאי שלו.

אך השנתיים החסרות לשוסטק באוטר ביוגרפיה שלו — בין מאי 1948, זמן הקמת המדינה, ועד הבחירות לכנסת השנייה, בסתיו 1951 — הם אחד הפרקים עליהם לא מרבה שוסטק לדבר. בפרטים שאותם מסר להוצאת הספר מי ומי בישראל 1977, טוען שוסטק כי היה חבר-כנסת מטעם חרות משנת 1949 עד שנת 1966, שבה פרש מהחרות.

פרטים אלה אינם נכונים. שוסטק לא היה חבר-כנסת מטעם חרות או מטעם איוושהי מפלגה אחרת בשנת 1949. אולם יש לו סיבות טובות כדי לנסות ולהסתיר עובדה זו. סיבה אחת היא, ללא ספק, פוליטית. דרכיהם של מנחם בגין ואליעזר שוסטק הצטלבו, לא רק עתה, עם נצחון הליכוד וצירוף שוסטק לממשלה, אלא עוד קודם לכן, כאשר נוצר הפילוג בינו לבין תמיר, שנוא-נפשו של בגין, מאותו יום בו שמע בגין לראשונה על הפילוג הצפוי במרכז החופשי, הוא החל להאיר פניו לעבר אליעזר שוסטק ולקרבו. שוסטק יודע כי חשיפת "עברו הצבאי" תפגום ביחסיו הלבביים עם ראש-הממשלה.

לי לבדיקות בלישכת הגיוס. עשיתי כל מיני תרגילים ואחר כך ביקו אותי ועשו לי שיקוף. השיקוף לא היה בסדר, וגילו שאני חולה ולא יכול לשרת בצה"ל. אז שיחררו אותי משירות. גירסה זו אושרה עליידי דוברת משרד-הבריאות, לאחר שיחה עם שוסטק, כגירסתו האישית על פרשת הפטור, אם כי לא הדוברת, דבורה גנני, ולא שוסטק עצמו, היו מוכנים למסור פרטים לגבי המחלה של שר הבריאות. הם טענו כי על סיבות אלה מופעל חוק החסיין-הרפואי, האוסר גילוי מידע ומסמכים רפואיים עליידי מוסדות הרפואה ורופאים, טענה זו אינה נכונה משום ש"החולה" עצמו, במקרה זה שוסטק, רשאי לגלות פרטים רפואיים על עצמו.

אולם שוסטק אינו יודע להסביר מדוע לקח לצה"ל יותר משנה לוודא שהוא אכן חולה ואינו כשיר לשירות צבאי.

מבט מערין לשמואל תמיד, אויבו כיום

למרות ששוסטק פירט בפני כתב העולם הזה, באמצעות הדוברת שלו, את גירסתו על השיחרור מצה"ל בשנת 1951, אי-אפשר היה לקבל את גירסתו ביחס לשלוש השנים הראשונות אחרי הקמת המדינה, השנים בהן התנהלה מלחמת העצמאות.

ב-1948 היה כבר שוסטק עסקן בכיר, מזכיר כללי של איגוד העובדים הלאומי, הפוקד הראשי של צה"ל היה אז הד"ר בנימין אבנאל, מי שהיה אחרי-כך חבר-כנסת מטעם תנועת החרות. הנוהג באותם הימים היה לשחרר עסקנים בכירים משרות צבאיות ומהשתתפות במלחמה אם הם ביקשו זאת.

מית — שגודעה בשמה הקודם: אירגון עובדי הצוה"ר ובית"ר — אשר הוקמה בתחילת שנות השלושים.

יחסיו עם מנחם בגין מעולם לא היו יחסי אחווה של "אחים לנשק". הם לא דמו ליחסי בגין עם אישים כמו חיים לנדאו ואריה בן-אליעזר. לא אחת הביע שוסטק סיקפוקים אם אכן צועד בגין בדרך הררי וויזיוניסטית הצרופה. וכאשר התעוררו מחלוקות בין בגין למנהיגו, תמך שוסטק ב"בוטינסקי".

בינתיים בנה לו מעוז בהסתדרות העובדים הלאומית, שהוקמה עליידי החוגים הריוויזיוניסטיים כאירגון מתחרה להסתדרות הכללית. המוסד הפעיל היחידי בהס-

(כתבה שרישית בפיררה)